

P6_TA(2008)0260

Konkurenca: preiskava sektorja v zvezi z bančnim poslovanjem s prebivalstvom

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. junija 2008 o konkurenci: preiskava sektorja v zvezi z bančnim poslovanjem s prebivalstvom (2007/2201(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije o preiskavi sektorja v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 v zvezi z bančnim poslovanjem s prebivalstvom (končno poročilo) (KOM(2007)0033),
- ob upoštevanju vmesnega poročila Komisije I z dne 12. aprila 2006 o plačilnih karticah ter njenega vmesnega poročila II z dne 17. julija 2006 o tekočih računih in z njimi povezanih storitvah,
- ob upoštevanju zelene knjige o maloprodajnih finančnih storitvah na enotnem trgu (KOM(2007)0226),
- ob upoštevanju sporočila Komisije o enotnem trgu za Evropo 21. stoletja" (KOM(2007)0724),
- ob upoštevanju nedavne odločbe Komisije COMP/34.579 Europay (Eurocard-MasterCard) z dne 19. decembra 2007 o večstranskih medfranšiznih provizijah Mastercarda znotraj EGP,
- ob upoštevanju Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (preoblikovano)¹ (Direktiva o kapitalskih zahtevah) in Direktive 2006/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o kapitalski ustreznosti investicijskih podjetij in kreditnih institucij (preoblikovano)² (Direktiva o kapitalski ustreznosti),
- ob upoštevanju Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu³ (Direktiva o plačilnih storitvah),
- ob upoštevanju svojega stališča z druge obravnave dne 16. januarja 2008 glede skupnega stališča Sveta z namenom sprejetja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitosti končne rabe energije in energetske storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS⁴ (osnutek Direktive o potrošniških kreditih),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. julija 2007 o politiki finančnih storitev za obdobje

¹ UL L 177, 30.6.2006, str. 1.

² UL L 177, 30.6.2006, str. 201.

³ UL L 319, 5.12.2007, str. 1.

⁴ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0011.

2005–2010 - bela knjiga¹,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2006 o nadaljnji konsolidaciji na področju industrije finančnih storitev²,
 - ob upoštevanju člena 45 svojega Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A6-0185/2008),
- A. ker je dobro delujoči povezan finančni trg nujen za uresničevanje ciljev lizbonske strategije, da bi EU postala najbolj konkurenčen in dinamičen, na znanju temelječ gospodarski prostor na svetu, ki bo sposoben trajnostne gospodarske rasti z večjim številom kakovostnejših delovnih mest,
- B. ker imajo osrednjo vlogo pri ustreznem podajanju pogojev monetarne politike na trg, zlasti malim in srednjim podjetjem ter potrošnikom, banke, ki poslujejo s prebivalstvom, ,
- C. ker je treba izboljšati maloprodajne finančne storitve, da se lahko izpelje akcijski načrt za finančne storitve, ter kot tak koristi potrošnikom in prodajalcem na drobno,
- D. ker je dostop do osnovnih bančnih storitev, kot je odprtje bančnega računa, pravica vsakega državljana,
- E. ker je sektor bančnega poslovanja s prebivalstvom pomemben za gospodarstvo EU z vidika rasti in zaposlovanja, pa tudi za potrošnike ter mala in srednja podjetja,
- F. ker se potrošniška politika v Evropski uniji sooča s težavami pri usklajevanju, ohranja pa se zapletenost finančnih produktov,
- G. ker je politika konkurence Skupnosti pomembna za dokončno vzpostavitev notranjega trga in za dobro delovanje resnično enakih konkurenčnih pogojev za vse akterje,
- H. ker je raznolikost pravnih modelov in poslovnih ciljev finančnih subjektov v sektorju bančnega poslovanja s prebivalstvom (banke, hranilnice, združne banke itd.) bistvena opora gospodarstvu EU, ki bogati sektor, ustreza pluralistični strukturi trga in pripomore k povečanju konkurenčnosti na notranjem trgu,
- I. ker je treba doseči ravnovesje med visoko stopnjo varstva potrošnikov in ustreznim delovanjem notranjega trga,

Splošno

1. podpira celoviti pristop, na podlagi katerega Komisija z dobro usmerjenimi preiskavami sektorja podpira politike notranjega trga; vendar obžaluje čas, ki ga je Komisija izbrala za izvedbo preiskave sektorja, in dejstvo, da se ni preverilo, kako se pogoji monetarne politike prenašajo na trg, kjer se posluje s prebivalstvom, in jo spodbuja, naj svoje delo nadaljuje po tem, ko bodo Direktiva o kapitalski ustreznosti, enotno evropsko plačilno območje (SEPA), Direktiva o plačilnih sistemih in Direktiva o potrošniških kreditih pokazali svoje učinke v praksi;

¹ Sprejeta besedila, P6_TA(2007)0338.

² UL C 303 E, 13.12.2006, str. 110.

2. obžaluje, da preiskava sektorja v zvezi z bančnim poslovanjem s prebivalstvom premalo upošteva posebnosti strogo urejenega bančnega sektorja ter pomen kulture, navad in jezikov pri potrošniških izbirah ter varovanju razpoložljivih finančnih produktov; meni, da pomanjkanje mobilnosti potrošnikov v Evropski uniji pogosto narekujejo dolgoročni odnosi zaupanja, ki se pogosto vzpostavijo med banko in potrošnikom; je zaskrbljen, da ocena Komisije o tržnem združevanju temelji na premajhnem številu gospodarskih kazalcev in posledično morebiti ne bo odražala lastnosti sektorja bančnega poslovanja s prebivalstvom;
3. opozarja, da je politika konkurence učinkovito orodje za dokončno vzpostavitev notranjega trga, vendar želja po večji konkurenci ne sme oslabiti upravljanja tveganj v bančnem sektorju ter ogroziti stabilnosti izredno pomembnega in strateškega sektorja svetovnega gospodarstva; poudarja, da je zaupanje trga in potrošnikov bistveno za nadaljnji razvoj finančnih storitev in da je spodbujanje obveščanja potrošnikov o finančnih storitvah nujno za krepitev vloge potrošnikov kot tržnih udeležencev;
4. poudarja, da zelo razdrobljen zakonodajni okvir ovira razvoj čezmejne ponudbe bančnih storitev; zato podpira pobudo Komisije o ponovni oceni Direktive 2002/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002 o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo¹, ki mora vključevati tudi pregled Direktive o elektronskem poslovanju² in Direktive o elektronskem podpisu³, da bi jih učinkovito usposobili za doseganje njihovih navedenih ciljev;
5. meni, da lahko tudi izvajanje zakonodaje za preprečevanje pranja denarja predstavlja oviro za mobilnost potrošnikov, na primer pri odpiranju čezmejnih tekočih računov zaradi različnih zahtev o identifikaciji in preverjanju, ki jih morajo izpolnjevati banke; poziva Komisijo, naj oceni vpliv, ki ga imajo pravila iz zakonodaje proti pranju denarja na mobilnost potrošnikov;

Mobilnost potrošnikov

6. poziva Komisijo, naj si prizadeva za olajšanje mobilnosti potrošnikov in spremlja napredek držav članic pri omogočanju možnosti lažje zamenjave izvajalca, s čimer pa se okrepi zdravo konkurenco med izvajalci; želi, da bi se kar v največji možni meri zagotovilo nemoteno izvajanje storitev tudi po zaprtju tekočega računa ali zamenjavi ponudnika in da ne bi prišlo do dragih podvajanj storitev;
7. poziva, da poenostavitev predpisov o finančnih storitvah in odprava ovir za mobilnost potrošnikov ne smeta voditi k nižjim standardom varstva potrošnikov v državah članicah;
8. priporoča, naj se pri zapiranju računa obračuna le v celoti upravičene stroške, da bi se spodbujalo mobilnost in konkurenco; spodbuja bančni sektor, naj razvije najboljše prakse na področju hitrih in učinkovitih postopkov za zamenjavo bančnega računa, pri čemer je treba upoštevati trajanje postopka in z njim povezane stroške; meni, da zamenjava bančnega računa potrošnikov ne sme oškodovati; nasprotuje nepotrebnim pogodbenim povezavam, ki

¹ UL L 271, 9.10.2002, str. 16.

² Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

³ Direktiva 1999/93/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 1999 o okviru Skupnosti za elektronski podpis (UL L 13, 19.1.2000, str. 12).

ovirajo mobilnost potrošnikov;

9. poudarja, da je treba glede vezane prodaje produktov jasno razlikovati med kombinacijami produktov na eni strani, ki so koristne tako za potrošnika kot za banko ter skupne vsem vejam gospodarstva, ter med praksami, ki izhajajo iz nepoštene konkurence, na drugi strani;
10. meni, da so osnovne finančne storitve, kot je odprtje bančnega računa, pravica, in poziva Komisijo, naj opredeli ovire za izvajanje te pravice in v zvezi s tem najboljše prakse v finančnem sektorju poslovanja s prebivalstvom;

Obveščanje in preglednost

11. meni, da je obveščanje potrošnikov za zagotavljanje konkurenčnosti med bankami temeljnega pomena; poziva k zagotavljanju kakovostnejših in bolj čitljivih informacij in tako dostopnih za potrošnike; meni, da so v tem času za potrošnike te informacije težko dostopne in drage;
12. priznava, da med preprečevanjem preobilice informacij in zagotavljanjem zadostnih informacij potrošnikom obstaja neskladje; daje prednost kakovosti pred količino; zato poziva Komisijo, naj potrošniške organizacije povabi k opredelitvi informacij, za katere menijo, da so bistvene pri omogočanju prave izbire potrošnikom;
13. poziva Komisijo, naj se trudi zagotoviti, da bo sektor kot dodatek k nacionalnim določbam potrošnikom pred odprtjem njihovega računa zagotovil zgoščen izbor, ki natančno opisuje vse stroške, vključno s stroški zaprtja računa, če obstajajo, na način, ki je primerljiv za vso Evropsko unijo; poziva Komisijo, naj pripravi zakonodajne predloge glede tega, če sektor ne bo izpolnjeval svoje obveznosti;
14. pozdravlja študijo Komisije o regulativnem okolju za produkte malih vlagateljev in verjame, da bo to vodilo k boljšemu razkritju stroškov, tveganj in pogojev ter tako zagotovilo uporabne čezmejne primerjave;
15. priporoča oblikovanje enotnega standarda EU, s katerim bodo ponudniki zagotavljali informacije potrošnikom o osnovnih produktih, povezanih stroških in pogojih, kar bi omogočilo preprosto in pregledno primerjavo, česar povezani produkti zaenkrat ne omogočajo; poziva k razkritju na zahtevo nekaterih verižnih stroškov maloprodajnih finančnih produktov, da se zagotovi enake konkurenčne pogoje; priporoča sektorju, naj dela na izvedljivosti vzpostavitve iskalnika EU, ki bi omogočal preprosto in brezplačno čezmejno primerjavo storitev;

Izobraževanje potrošnikov glede bančnega poslovanja s prebivalstvom

16. poziva k razvoju programov finančnega izobraževanja, ki so namenjeni povečevanju ozaveščenosti potrošnikov o možnostih upravljanja njihovega denarja;
17. podpira prizadevanja Komisije in sektorja finančnih storitev za povišanje ravni znanja potrošnikov o produktih finančnih storitev in izvajanje izobraževalnih programov na tem področju, saj morajo biti informacije, ki jih ponujajo izvajalci finančnih storitev, za potrošnike razumljive in uporabne;
18. opozarja na pomen razvoja finančnega izobraževanja kot dopolnila primernemu varstvu

potrošnikov, zlasti na področju bančnega poslovanja s prebivalstvom (na primer kar zadeva posojila, hipoteke, razpršeno in varno varčevanje in naložbe); poziva države članice in bančni sektor, naj sprejmejo in usklajujejo ukrepe za povečevanje finančne pismenosti med državljani, vključno z otroki, mladimi, zaposlenimi in upokojenimi osebami, da bi izobrazili in usposobili potrošnike za iskanje boljših, cenejših in primernejših produktov in storitev, ter naj krepijo konkurenco, kakovost in inovacije v bančnem sektorju; opozarja, da lahko samozavesten vlagatelj zagotovi dodatno likvidnost na kapitalskih trgih;

19. poziva države članice, naj premislijo o ustanovitvi institucije neodvisnih nacionalnih varuhov človekovih pravic, ki bodo odgovorni za finančne storitve;

Posojila – evidence in posredniki

20. poudarja pomen, ki ga imajo zanesljivi podatki o kreditih in goljufijah, dostopni na pravičen in pregleden način, za banke in druge kreditne ponudnike; kljub temu vztraja, da je treba osebne podatke o potrošnikih zaščititi; poziva Komisijo, naj opredeli ovire za izmenjavo podatkov in pripravi predloge za interoperabilnost evidenc podatkov, pri čemer je treba spoštovati zasebnost potrošnikov ter njihovo pravico do dostopa in popravkov; meni, da je treba potrošnike obveščati o čezmejnih poizvedbah po njihovih podatkih o kreditih; pozdravlja namero Komisije o ustanovitvi strokovne skupine za kreditno zgodovino, ki bo Komisiji v pomoč pri pripravi ukrepov v zvezi s tem;

21. poziva Komisijo, naj poveča delovanje na področju kreditnih posrednikov (agentov ali borznih posrednikov), da bi zagotovila varstvo potrošnikov in preprečila nepregledno prodajo, ki škoduje predvsem ranljivejšim skupinam potrošnikov; v zvezi s tem pozdravlja zavezo Komisije o objavi študije o analizi trga kreditnih posrednikov EU, ki pregleduje njegov zakonodajni okvir in preverja ali katere določbe škodujejo potrošnikom;

22. poziva Komisijo, naj pojasni ter uskladi obveznosti kreditnih posrednikov po načelu enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila, saj se pri prodaji, upravljanju in izvrševanju sporazumov o finančnih storitvah pogosto pojavljajo težave; poudarja, da bi nediferenciran pristop "enega merila za vse" škodoval raznolikosti produktov; opozarja Komisijo, naj razlikuje med posredovanjem informacij, ki morajo biti jasne, jedrnate, čitljive in brezplačne na eni strani, ter opravljanjem svetovalnih storitev za potrošnika po meri na drugi strani;

Sodelovanje med bankami

23. pozdravlja nadaljnje preglede sodelovanja med bankami s strani Komisije, da bi ocenila ali bi tako sodelovanje lahko imelo koristi za gospodarstvo in potrošnike ter ali bi lahko vodilo k omejevanju konkurence; vendar poudarja, da lahko sodelovanje med bankami, na primer kreditnimi institucijami, ki delujejo v decentraliziranih omrežjih, koristi gospodarstvu in potrošnikom, zato pa sta potrebna podrobna analiza in nepristranski pristop;

24. meni, da hranilnice in zadružne banke pa tudi druge kreditne institucije veliko pripomorejo k financiranju lokalnega gospodarstva in razvoja endogenih možnosti regij ter omogočajo lažji dostop do finančnih storitev za vse potrošnike; poudarja, da so pluralistični bančni trgi in raznolikost ponudnikov pogoj za konkurenco na bančnem trgu v EU, če konkurenca ni izkrivljena in so zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji za vse tržne udeležence po načelu "enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila";

25. meni, da lahko nediskriminatorno sodelovanje med neodvisnimi kreditnimi subjekti, ki je zaradi medsebojne konkurenčnosti učinkovitejše ter zagotavlja večjo interoperabilnost in večji izbor storitev za končne potrošnike, pripomore sektorju pri delovanju in doseganju zgoraj podanih ciljev;

Plačilni sistemi

26. je prepričan, da bi morala SEPA in direktiva o plačilnih storitvah ponuditi rešitve za razdrobljenost in pomanjkanje konkurence, kar je pokazala preiskava sektorja v zvezi s plačilnimi infrastrukturami; opozarja, da je začela 28. januarja 2008 veljati prva faza SEPA, ter poziva k vzpostavitvi celovitih platform za obračun in poravnavo, ki bodo delovale na podlagi enakih pravil in tehničnih standardov; poudarja, da morajo biti merila za dostop do SEPA pravična in pregledna ter da je treba pri upravljanju upoštevati vse interesne skupine v sistemu, ne le finančnih institucij; opozarja tudi, da Direktiva o plačilnih storitvah določa prepoved diskriminacije pri dostopu do plačilnega sistema, razen ko je to potrebno za zaščito pred tveganji ter za varovanje finančne in poslovne stabilnosti; poudarja, da skladno z načelom nevtralnosti politik Skupnosti nobena plačilna metoda ne sme imeti prednosti pred drugo, stroški, povezani z uporabo različnih plačilnih sistemov pa morajo biti pregledni, da lahko potrošniki izberejo svojo plačilno metodo in poznajo vsa dejstva v celoti;
27. poziva Komisijo, naj pregleda ali prenos Direktive o plačilnih sistemih zmanjšuje število ponudnikov sistemov poravnave plačil ter takoj sprejme ukrepe, če večji ponudniki razvijejo monopolni položaj, ki bi lahko zmanjšal konkurenčnost;
28. ugotavlja, da so Komisija in večje število nacionalnih organov za konkurenco večkrat izrazili, da večstranske medfranšizne provizije same po sebi niso prepovedane v skladu s členom 81 Pogodbe ES; kljub temu ugotavlja, da je Komisija s konkurenčnim pravom Skupnosti svojo pozornost nedavno namenila skladnosti sistema večstranskih medfranšiznih provizij; priporoča, naj Komisija predlaga jasne smernice in navodila za popravilo tržnih pomanjkljivosti; opozarja Komisijo na pomen pravne varnosti za tržne udeležence in za tiste, ki na novo vstopajo na trg, pri razvoju in prenavljanju svojih storitev;
29. meni, da je treba nujno bolje pojasniti metodologijo in pravila za upravljanje večstransko dogovorjenih medfranšiznih provizij za kartična plačila in za mehanizem izračuna medbančnih provizij za bančne avtomate in nekartična plačila; opozarja, da sta sistema neposrednih obremenitev in bančnih nakazil, kot tisti v okviru SEPA, podporni storitvi, ki ju skupaj zagotavljata ponudnika plačilnih storitev in ju skupaj zahtevata dva potrošnika, ki zaradi mrežnih učinkov ustvarjata gospodarske koristi; Komisiji predlaga, naj oblikuje in vsem interesnim skupinam posreduje merila za opredelitev tržnih subjektov pri metodologiji za izračun vseh večstransko dogovorjenih medfranšiznih provizij, ki se jim Komisija nato lahko posveti, da bo zagotovila resnično enakopravne konkurenčne pogoje in izvrševanje vseh pravil konkurence;
30. opozarja Komisijo, da je enako pomembno osredotočiti se na provizije in cene, kot to velja za doseganje večje preglednosti v sektorju pri obveščanju potrošnikov o naravi plačilnih produktov in storitev ter njihovih pravicah, ki jih imajo kot uporabniki, in s tem spodbuja konkurenčnost na trgu;

o

o o

31. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Evropski centralni banki in Odboru evropskih bančnih nadzornikov.